

AKTUALIZACE METODIK SLEDOVANÝCH JEVŮ PRO ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

Kateřina Vrbová

Článek představuje aktualizaci metodik sledovaných jevů pro územně analytické podklady (dále také jen „ÚAP“), kterou připravilo Ministerstvo pro místní rozvoj. Metodika by měla sloužit pro aktualizaci databáze ÚAP. Cílem článku je představit nejen nově sledované jevy ÚAP vyplývající z novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb., ale i další úpravy metodiky z hlediska všech sledovaných jevů. Článek zároveň navazuje na informace týkající se vyhlášky č. 13/2018 Sb. (novela vyhlášky č. 500/2006 Sb.), která nabyla účinnosti 29. ledna 2018 a byla podrobně představena v tomto časopisu v loňském roce (číslo 1/2018).

Úvod

Novelizace vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (dále také jen „Vyhláška“) výrazným způsobem zasáhla i do Přílohy č. 1, která stanovuje seznam sledovaných jevů pro ÚAP. Proto ministerstvo připravilo aktualizaci metodik, které se podrobně zabývají jednotlivými sledovanými jevy – jedná se o Metodický návod k příloze č. 1, části A, vyhlášky č. 500/2006 Sb. a Metodický návod k příloze č. 1, část B, vyhlášky č. 500/2006 Sb. V souvislosti s nově zavedenou možností zvýšení spolupráce na pořizování databáze ÚAP krajského úřadu s úřady územního plánování v jeho správním obvodu (§ 4 odst. 4 a 5 Vyhlášky) bylo ponecháno v rámci přílohy č. 1 členění na část A a část B, tyto části však již nadále nejsou přímo označeny jako obsah ÚAP obcí, resp. ÚAP kraje. Z tohoto pohledu není účelné nadále oddělovat obě výše uvedené metodiky, v rámci jejich aktualizace tedy došlo ke sloučení obou materiálů do metodiky jedné. Z hlediska základní struktury pojetí metodiky nedošlo k žádné zásadní změně, u jednotlivých jevů je vždy kromě základních údajů (číslo jevu, název, typ) uváděn poskytovatel či zdroj jevu, odkaz na právní předpisy a související dokumenty, podrobnější komentář, odkaz na související webové portály a v případě limitů je uváděn i odkaz na číslo limitu dle příručky Limity využití území.¹⁾

Důvody novelizace

Cílem úpravy bylo především doplnění nových jevů důležitých pro zjišťování a vyhodnocování stavu a vývoje území pro potřeby územního plánování (např. data vyplývající z územních plánů, zmapování charakteru zástavby apod.), logické členění s ohledem na obsažená témata a vypuštění těch jevů, které se ukázaly být méně potřebné nebo nedosažitelné (např. místně obvyklé nájemné). K úpravě některých jevů došlo rovněž v souvislosti s legislativními změnami v řadě zákonů (k novelizaci seznamu sledovaných jevů došlo poprvé od nabytí účinnosti Vyhlášky 1. 1. 2007).

Základní principy vedení databáze

S ohledem na kontinuitu stávajících datových modelů bylo zachováno číslování jevů dle stávající přílohy Vyhlášky s tím, že nově vložené jevy jsou označeny číslem s písmenným rozlišením z toho důvodu, aby členění jevů bylo i nadále po logických celcích (tematicky shodné jevy jsou řazeny u sebe).

Z hlediska sledovaných jevů je třeba rozlišovat, zda se jedná o údaj o území,²⁾ který je definován v § 27 stavebního zákona nebo o zjištění vyplývající z průzkumů území, další důležité dostupné informace, případně data vzniklá analýzou shromážděných informací, a to zejména s ohledem na povinnost průběžné aktualizace databáze. Údaje o území poskytuje pořizovateli ÚAP orgán veřejné správy (případně jím zřízená právnická osoba) a vlastník dopravní a technické infrastruktury přitom zodpovídá za správnost, úplnost a aktuálnost předaných údajů. Oproti tomu zjištění vyplývající z průzkumů území a data vzniklá analýzou shromážděných informací jdou především za pořizovateli ÚAP. Zajímavým oříškem bylo rozhodnout, jak nakládat s jevy vyplývajícími z územních plánů, jedná se totiž jednoznačně o údaje o území, úřad územního plánování se k těmto datům však vůbec nemusí snadno dostat (povinnost pořizovatele předat územní plán v elektronické verzi ve strojově čitelném formátu stanoví § 165 stavebního zákona pouze vůči krajskému úřadu). Vzhledem k tomu, že územní plán vydává obec, bylo v rámci metodického sdělení stanoveno, že poskytovatelem těchto údajů o území bude obec prostřednictvím pořizovatele. Samozřejmě v souladu s ustanovením § 4 odst. 4 Vyhlášky může poskytnout krajský úřad pořizovatelům ÚAP v této věci součinnost tak, aby docházelo k co nejefektivnějšímu předávání dat. U dalších dostupných informací je třeba mít vždy na paměti, že zdroj sledovaného jevu nemá povinnost data průběžně aktualizovat, jedná se zejména o data Českého statistického úřadu.

Důležité je rovněž rozhodnutí, jak nakládat s jednotlivými předanými jevy z hlediska jejich výskytu v rámci databáze. Databáze by měla být co nejprehledněji vedena, účelem

1) Jedná se o internetovou příručku, kterou aktualizuje a zpřístupňuje Ústav územního rozvoje na svých webových stránkách, která má usnadnit účastníkům procesu územního plánování orientaci v řadě obecně platných právních předpisů, regulujících využití území.

2) Údajem o území jsou informace nebo data o stavu území, o právech, povinnostech a omezeních, která se váží k určité části území, např. ploše, pozemku, přírodnímu útvaru nebo stavbě, a která vznikla nebo byla zjištěna zejména na základě právních předpisů.

není zbytečné dublování prvků v rámci databáze (např. lesy budou zařazeny do sledovaného jevu č. 37a lesy, jejich kategorizace a vzdálenost 50 m od okraje lesa, nebudou tedy již součástí jevu č. 23a významné krajinné prvky, byť les je významným krajinným prvkem ze zákona).

Podrobněji k úpravě některých jevů

Z hlediska urbanistických jevů je nově doplněna řada jevů vycházejících jednak ze schválené územně plánovací dokumentace (plochy s rozdílným způsobem využití, zastavitelné plochy, plochy přestavby a plochy změn v krajině), jednak z průzkumů v území (zařízení výroby a občanského vybavení, veřejná prostranství, brownfieldy, struktura a výška zastavby, urbanisticky cenné stavby nebo soubory staveb). Zejména u průzkumů v území lze očekávat, že řada jevů bude zmapována postupně a s ohledem na charakter území. Další úpravy se týkají jevů z oblasti životního prostředí a ochrany přírody a krajiny – oblasti a místa krajinného rázu byly nahrazeny jevem krajinný ráz (přesněji odpovídá zákonné úpravě), nově je doplněn jev krajiny a krajinné okrsky, kde se předpokládá především využití výstupů územních studií krajiny. Dále jsou doplněny některé jevy v oblasti problematiky eroze půd (plochy vodní a větrné eroze, plochy vhodné k zalesnění, plochy vhodné k zatravnění). Zde byl původně předpoklad, že budou všechna data přebírána z LPIS (informační systém Ministerstva zemědělství), v průběhu upřesňování poskytování dat se však ukázalo, že u dat o vodní a větrné erozi bude optimální vycházet z odborných materiálů poskytovaných Výzkumným ústavem meliorací a ochrany půdy. V souvislosti s problematikou povodní, je novým jevem kategorie území podle map povodňového ohrožení, která byla dosud součástí ÚAP v rámci dalších dostupných informací o území, stejně tak i kritické body a jejich povodí. Z hlediska hygieny jsou nově sledovány hlukové zóny obcí. V oblasti technické infrastruktury došlo spíše k drobným korekcím, nově jsou sledovány sdružené liniové sítě (kolekto-

ry). Spalovny jsou nově doplněny o zařízení zpracovávající biologicky rozložitelné odpady. V oblasti dopravní infrastruktury došlo ke sloučení jevů (např. kategorie pozemních komunikací je vhodné odlišovat pouze atributem, není nutné pro jednotlivé kategorie vést samostatné jevy). Novým jevem jsou terminály a logistická centra (naplnění jevu se v současné době předpokládá spíše na základě průzkumu území). Z hlediska zajištění obrany a bezpečnosti státu jsou nově v rámci ÚAP sledována i zájmová resp. vymezená území v souvislosti s § 175 stavebního zákona. Pro potřeby zohledňování výstupů pozemkových úprav je nově zařazen jev plán společných zařízení, který by měl být sledován v rozsahu jevů potřebných pro územně plánovací činnost. Z hlediska části B Vyhlášky došlo kromě sloučení řady jevů (např. věkové složení obyvatelstva), k několika menším korekcím v názvech jevů, některé jevy byly pro nadbytečnost či nedostupnost vypuštěny, novými jevy jsou data ekonomická (daňové příjmy rozpočtů obcí a krajů, HDP) a regionalizace území dle míry ohrožení suchem.

Závěrem

Ministerstvo pro místní rozvoj pevně doufá, že metodika se stane vítaným pomocníkem při probíhající 5. úplné aktualizaci ÚAP, která čeká všechny úřady územního plánování v příštím roce a v současné době je již její příprava na řadě úřadů územního plánování v plném proudu. Do budoucna si přeje, aby se veřejná správa, ale i další poskytovatelé dat snažili společně budovat taková řešení, která výrazným způsobem přispějí k zefektivnění pořizování dat a jejich sdílení tak, aby se práce pořizovatele ÚAP mohla soustředit na to hlavní – vyhodnocení a interpretaci dat obsažených v databázi ÚAP. Ministerstvo v současné době v této souvislosti vyvíjí řadu aktivit, ať už v oblasti připravovaných digitálních technických map krajů nebo standardizace územních plánů. O této problematice vás budeme podrobněji informovat v průběhu příštího roku.

*Ing. Kateřina Vrbová, Ph.D.
Odbor územního plánování
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

ENGLISH ABSTRACT

Update of monitoring methodologies for phenomena covered by documents of spatial analysis, by Kateřina Vrbová

This article presents an update of methodologies used for observation of phenomena covered by documents of spatial analysis as prepared by the Ministry for Regional Development. The methodology should be applied to update the database of documents of spatial planning. The aim of the article is to present phenomena newly monitored as based on a current amendment to regulation 500/2016. Also, methodologies have been modified in terms of the specifics of all phenomena observed. The article follows up with information on regulation 13/2018, as presented in detail in issue 1/2018 of this journal.